

Utbildningsinspektion i Tillingseskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Innehåll

Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tillingseskolan den 28 februari–1 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tillingseskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tillingseskolan intervjuades elever, rektorn, förskollärare med tjänstgöring i förskoleklass, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte förskoleklassen samt lektioner i årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tillingseskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	47
Förskoleklass	12
Grundskola	113

Tillingseskolan ingår i det administrativa skolområdet Blomstermåla–Ålem–Timmernabben. Skolan ligger i samhället Timmernabben, alldeles invid Östersjön. Tillingseskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1 till 6. I anslutning till skolan finns fritidshem och fritidsgård.

Verksamheten är organiserad i två spår. I förskoleklass till årskurs 4 sker undervisningen i åldersblandade grupper medan årskurs 5 och 6 undervisas i åldershomogena klasser. All personal i skolan utgör ett arbetslag.

Verksamheten vid Tillingseskolan bedrivs i flera byggnader. Skolan har mycket få elever med annat modersmål än svenska. Få elever åker skolskjuts till skolorna.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tillingseskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Eleverna vid Tillingseskolan får som helhet undervisning av god kvalitet. Skolan upplevs som trygg och eleverna ges stora möjligheter att medverka i skolans gemensamma arbete mot kränkande behandling. Undervisningen är allsidig och varierande och arbetssätt och arbetsformer varierar på ett mycket bra sätt i undervisningen. Personalen är i allmänhet mycket engagerad och får i hög grad arbeta utifrån sin kompetens.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra informationen till elever och vårdnadshavare om målen för undervisningen i samtliga ämnen.
- Uppföljningen av elevernas kunskaper i fler ämnen än svenska, engelska och matematik bör förbättras.
- Skolan bör analysera det försämrade resultatet i matematik och vidta åtgärder.
- Undervisning i hem- och konsumentkunskap bör organiseras så att eleverna har möjlighet att nå de i kursplanerna fastställda målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan saknar kvalitetsredovisning (1 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Elevens val erbjuds inte (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).

- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i årskurs 5 i teknik (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och bilaga 3 skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

I framför allt de lägre årskurserna i Tillingseskolan använder sig lärarna av de lokalt tolkade kursplanemålen som utarbetats i Mönsterås kommun. Lärare och elev följer elevens kunskapsutveckling i det ”Jag kan”-material som utarbetats för de lägre årskurserna och i ”Jag kan mera” för årskurserna 4 till 6. Eleverna i de yngre årskurserna tycker att de får veta vilka mål de skall uppnå, medan de äldre eleverna är mer tveksamma om de fått målen klara för sig. Lärarna redovisar att de talar särskilt med eleverna i årskurs 3 och 4 om vad de saknar för kunskaper för att uppnå målen i årskurs 5 och att de sedan arbetar för att alla elever skall nå målen. Föräldrarna redovisar att utvecklingssamtalen fokuserar mer på målen i svenska, engelska och matematik än på andra ämnen. Inspektörerna framhåller att skolan bör förbättra informationen till elever och föräldrar om målen för undervisningen i samtliga ämnen.

I Tillingseskolan kontrolleras elevernas kunskapsutveckling i framför allt svenska och matematik genom de kontrollstationer som tagits fram i Mönsterås kommun. Dessutom genomförs de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten på nationella ämnesproven de tre senaste åren visar en förbättring i engelska, medan elevernas måluppfyllelse i matematik sjunkit under perioden. Många elever hamnade enligt lärarna precis under gränsen att bli godkända i matematik år 2005, så de bedömer inte att resultaten var så svaga som siffrorna visar. Enligt inspektörerna bör resultaten i matematik analyseras så att skolan kan vidta åtgärder.

Tabell 1: Andel elever i procent som nått målen enligt de nationella ämnesproven i årskurs 5

Ämne	2003	2004	2005
Svenska	80	95	84
Matematik	94	78	63
Engelska	80	100	95

Inspektionen visar att skolan analyserar kunskapsresultaten för de enskilda eleverna på ett bra sätt, framför allt i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen följs inte resultaten upp på samma sätt. Resultaten diskuteras gemensamt på konferenser och vid klassvisa utvärderingar. Inga systematiska analyser sker för att till exempel se om det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Inspektörerna understryker att skolan bör sammanställa och analysera resultaten i alla ämnen.

Stämningen i Tillingseskolan beskrivs genomgående som god, och inspektionen visar att de allra flesta elever känner sig trygga i skolan. I föräldraintervjuer framkommer dock att det finns några elever på skolan som är utsatta för mobbning. Både elever och föräldrar känner till att skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Föräldrar ger uttryck för att programmet till-

lämpas ”på ett tafatt sätt” och att man som förälder inte blir riktigt trodd då man framför att elever far illa. Enligt rektorn arbetar skolan med de ärenden som aktualiserats av elever och föräldrar. Inspektörerna påpekar vikten av att skolan arbetar för att alla elever skall kunna vara trygga i skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra informationen till elever och föräldrar om målen för undervisningen. Skolan bör sammanställa och analysera resultaten även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Det försämrade resultatet i matematik bör analyseras och åtgärdas. Tillingseskolan uppnår i huvudsak goda resultat i arbetet med normer och värden.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

I Tillingseskolan finns kamrattstödare, som alla elever kan vända sig till om de har problem. Kamrattstödarna träffas var tredje vecka tillsammans med skol-sköterskan för att tala om hur stämningen är på skolan. Elevrådet har involverats på ett föredömligt sätt i det förebyggande arbetet. På varje elevrådsmöte diskuteras stämningen på skolan, och elevrådet genomför förebyggande aktiviteter i klasserna för att skapa god stämning på skolan. Ett av målen i skolans arbetsplan är att eleverna skall utveckla ett vårdat talspråk. Som tidigare redovisats förekommer det att elever far illa i skolan, vilket skolan känner till och arbetar med.

Inspektörerna uppmärksammar skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade Tillingseskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94, och alla vuxna arbetar aktivt för att skapa en trygg miljö för eleverna. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Enligt Lpo 94 skall lärarna sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Skolan skall sträva efter att varje elev utvecklar sitt eget sätt att lära och att varje elev lär sig att utforska, lära och arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Lärarna vid Tillingseskolan redovisar att de diskuterar olika lärtilar och att de också diskuterar med eleverna vad de vill lära sig och hur arbetet bör läggas upp. Eleverna uppger att undervisningen till största delen är intressant och att de får arbeta på olika sätt. Föräldrar påtalar

att arbetet i de två spåren varierar, både då det gäller innehåll och krav, vilket kan skapa svårigheter för eleverna då de slås samman i åldershomogena grupper i årskurs 5. Inspektörerna har sett mycket goda exempel på varierade arbetssätt och arbetsformer i undervisningen i samtliga verksamheter.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats på skolan. Inspektörerna framhåller vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

Tillingeskolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Varje lärare genomför individuella mentorsamtal med varje elev där elevens kunskapsutveckling följs upp. Rektorn träffar personalen i respektive spår varannan vecka. Frågan om elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver och om organisationen behöver förändras tas då alltid upp. Åtgärdsprogram upprättas endast för elever som har behov av stöd i svenska, matematik och engelska. Stödet utformas oftast som undervisning av speciallärare enskilt eller i grupp. Specialpedagogen arbetar dock sällan genom att tillsammans med läraren delta i den ordinarie undervisningen i klasserna. Några lärare och föräldrar är tveksamma om alla elever får det stöd de behöver. Rektorn anser att alla elever får stöd, men arbetar för att skapa större möjligheter att omfördela resurser under pågående verksamhet. Inspektörerna påpekar att alla elever som inte bedöms nå målen har rätt till särskilt stöd. Vid varje tillfälle bör skolan analysera hur stödet bäst utformas; inom klassens ram, i form av undervisning enskilt eller i liten grupp. Åtgärdsprogram skall upprättas för alla elever som behöver särskilda stödåtgärder.

Tillingeskolans arbetsplan bygger på kommunens skolplan. I arbetsplanen fokuseras på några angelägna förbättringsområden. Skolan har en systematisk dokumentation av resultat på nationella prov, tester och diagnoser, men saknar aktuell kvalitetsredovisning. Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den omfattande dokumentation som finns av skolans arbete och personalens vilja att ta vara på gjorda erfarenheter gör att det finns goda förutsättningar för ett bra kvalitetsarbete.

Rektorn har haft ansvar för verksamheten vid Tillingeskolan sedan den 1 juli 2005. I hans ansvarsområde ingår också delar av Krungårdsskolans verksamhet. Han ingår i ledningsteamet för det administrativa skolområdet Blomstermåla-Ålem-Timmernabben, där de tre rektorerna har ansvar för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskoleverksamhet och särskoleverksamhet. Rektorn leder det pedagogiska arbetet på skolan, men samverkar med rektorerna för de övriga skolorna i området då det gäller övergripande arbetsuppgifter. Personalen beklagar att inte rektorn kontinuerligt finns på skolan, men betonar att de alltid kan nå honom på telefon. I vissa lägen kan de känna osäkerhet i ansvarsfrågor. Rektorn anser att han har möjlighet att vara förtrogen med och ta ansvar

för verksamheten. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer varierar på ett mycket bra sätt i undervisningen. Åtgärdsprogram skall upprättas för alla elever som behöver särskilda stödåtgärder. Skolan har ingen aktuell kvalitetsredovisning.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna inom elevens val ha möjlighet till breddning och fördjupning av sina kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen och styrelsen skall sträva efter att tillgodose elevernas val. Vid Tillingskolan avsätts inte tid till elevens val. Däremot genomförs en stor del av skolans arbete i form av temastudier där eleverna har möjlighet att välja vad de vill arbeta med. Inspektörerna framhåller att elevens val skall erbjudas. I teknik har ingen undervisning getts under innevarande läsår. Eleverna skall ha teknik. Både elever och föräldrar beskriver att undervisningen i hem- och konsumentkunskap är otillfredsställande. Eleverna är indelade i relativt stora grupper, där bara några få kan få undervisning, medan övriga är utan vuxnas ledning. Inspektörerna understryker att undervisning skall ges i hem- och konsumentkunskap så att eleverna har möjlighet att nå de i kursplanerna fastställda målen.

Personalen har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Dock saknas lärare med specialpedagogisk utbildning. Föräldrarna påtalar att undervisningen i några ämnen bedrivs av personal som saknar lärarutbildning och menar att kvaliteten på undervisningen i de ämnena är undermålig. Rektorn är medveten om föräldrarnas synpunkter men redovisar att personalen har viss ämneskompetens i de ämnen de undervisar i, även om de inte har lärarutbildning. Inom arbetslagen fördelar personalen arbetet så att de undervisar flera elevgrupper för att fler elever skall få undervisning av lärare med specialkunskaper. Detta leder till att eleverna möter flera vuxna och arbetar tillsammans med olika elever under sin skoldag. Lärarna och rektorn anser att detta arbetssätt fungerar bra. En del föräldrar är kritiska då de tycker att det skapar en rörig inlärningssituation för deras barn. Enligt inspektörerna är eleverna väl inskolade i skolans arbetssätt.

Kompetensutvecklingen har bedrivits i form av utvecklande pedagogiska samtal inom skolan de senaste åren. Lärarna anser att de nu behöver impulser från andra håll. I samband med medarbetarsamtal diskuterar rektorn kompetensutveckling på både individ- och gruppnivå med varje lärare för att skapa kompetensutvecklingsplaner för både skolan, arbetslagen och varje individ. Inspektörerna påpekar att skolan bör se över lärarkompetensen i samtliga ämnen och i specialpedagogik.

Tillgång till material och lokaler anses vara tillfredsställande.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen är goda. Elevens val skall erbjudas. Teknik skall erbjudas. Undervisning i hem- och konsumentkunskap bör organiseras så att eleverna har möjlighet att nå de i kursplanerna fastställda målen.

Datum

Ort

2006-09-25

Linköping

Robert Holmblad

Ewa Pettersson